

PROMET

LETOVI RH-UK I UK-RH I PRIJEVOZ TERETA I PUTNIKA

Za redovite letove, prijevoz osobnim vozilima, te prijevoz putnika autobusima i vlakovima se ne očekuju promjene u samom režimu prometovanja. ¹

POMORSKI PRIJEVOZ

Izlaskom UK iz EU prestat će vrijediti prava, obveze i povlastice na temelju pravne stečevine EU što znači da će prestat i izravno uzajamno priznavanje isprava pomoraca. Vezano za hrvatske pomorce koji plove na zastavi UK, u pogledu socijalnog osiguranja situacija se neće promijeniti i svi pomorci će i dalje po istim pravilima moći predati zahtjev za izuzećem tzv. A1 obrazac i biti i nadalje osigurani u zemlji prebivališta.

CESTOVNI PROMET²

Poduzetnici koji se bave djelatnošću cestovnog prijevoza tereta i putnika mogu očekivati sljedeće:

Prijevoz tereta:

- ♣ Licencija Zajednice za obavljanje međunarodnog prijevoza tereta više ne vrijedi u Velikoj Britaniji i Sjevernoj Irskoj
 - ♣ Prijevoz tereta iz RH ili bilo koje druge države članice EU u UK i obrnuto obavlja se na temelju CEMT dozvole (dozvola Europske konferencije ministara prometa)
 - ♣ Kabotažu (prijevoz tereta između dva mjesta na području UK) hrvatskim i prijevoznicima iz drugih država članica EU je zabranjeno obavljati
 - ♣ Vozačke i prometne dozvole izdane u RH vrijede u UK

Prijevoz putnika:

- ♣ Licencija Zajednice za obavljanje međunarodnog prijevoza putnika više ne vrijedi u UK
- ♣ Za obavljanje linijskog prijevoza putnika između mjesta u RH ili bilo kojoj drugoj državi članici EU i mjesta u UK i Sjevernoj Irskoj potrebno je imati dozvolu izdanu u toj državi
- ♣ Za obavljanje povremenog prijevoza putnika između mjesta RH ili bilo kojoj drugoj državi članici EU i mjesta u UK i Sjevernoj Irskoj potrebno je imati INTERBUS putni list

¹ Napominjemo, da bi putnici mogli očekivati promjene u odnosu na popratne službe (odredbe koje se tiču pregleda putnika, policijskih i carinskih službi, mogućnosti prijevoza kućnih ljubimaca, uvođenja eventualnih viznih ograničenja, odnosno prava putnika vezana s osiguranjima, prijevozom prtljage i slično).

² Više informacija možete dobiti u tzv. *Preparedness notices* na sljedećim linkovima: [1](#), [2](#), [3](#), [4](#)

ŽELJEZNIČKI I KOMBINIRANI PROMET³

U pogledu [prava putnika](#), koja se odnose na putovanja i usluge unutar teritorija EU i koje se provode na željeznicama licenciranih u skladu s EU pravilima, navedena prava putnika nakon Brexita više neće vrijediti za dijelove putovanja unutar UK.

Po pitanju izdavanja dozvole željezničkim prijevoznicima iz UK, više neće biti moguće automatski priznavati dozvolu pravnim osobama iz te države. Isto se odnosi i na potvrde o sigurnosti (A i B).

Po pitanju željezničkih vozila proizvedenih u UK, ista moraju proći proces homologacije, ukoliko već nisu certificirana u RH.

Po pitanju poticaja u kombiniranom prijevozu vrijede pravila ista kao i za treće zemlje, odnosno nema ograničenja i nema posebnih tehničkih zahtjeva, osim onih koji su u nadležnosti drugih tijela državne uprave.

ZRAČNI PROMET IZMEĐU EU I UK⁴

U području zračnog prometa, u postupku su donošenja dvije privremene mjere EK koje su, s obzirom da se o njima još uvijek vodi rasprava, podložne promjenama:

- 1) Prijedlog Uredbe o određenim aspektima sigurnosti zrakoplovstva
- 2) Prijedlog Uredbe o zajedničkim pravilima kojima se osigurava osnovna povezanost

Tim se mjerama osigurava samo osnovna povezanost te se ni u kojem slučaju ne nadomještaju bitne prednosti članstva u jedinstvenom europskom nebu. Njihova će primjena ovisiti o tome hoće li UK zračnim prijevoznicima iz EU-a zajamčiti jednaka prava i poštene uvjete tržišnog natjecanja. Kada predmetne Uredbe budu donesene, osigurat će se kontinuitet valjanosti certifikata ključnih za sigurno odvijanje zračnog prometa te zajamčena osnovna prometna prava u svrhu osiguranja osnovne povezanosti između EU i UK:

Sigurnost zračnog prometa:

Certifikati izdani od strane EASA-e fizičkim ili pravnim osobama sa glavnim mjestom poslovanja u UK i za zrakoplove koji se navode u navedenim propisima previđeno je produljenje valjanosti od 9 mjeseci (s mogućnošću produljenja navedenog roka delegiranim aktom Komisije):

Uredba (EU) 748/2012:

- 1) Dio 21, Pododjeljak B (Certifikati tipa i ograničeni certifikati tipa)
- 2) Dio 21, Pododjeljak D (Odobrenje izmjena certifikata tipa i ograničenih certifikata tipa)
- 3) Dio 21, Pododjeljak M (Odobrenje popravaka)

³ Više informacija možete dobiti u *Preparedness notices*, [1](#), [2](#), [3](#), [4](#)

⁴ Više informacija možete dobiti u tzv. *Preparedness notices*, [1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#)

- 4) Dio 21, Pododjeljak O (Ovlaštenja prema Naredbi o europskim tehničkim standardima)
- 5) Dio 21, Pododjeljak J (Odobrenje projektne organizacije)

Certifikati izdani od strane pravnih ili fizičkih osoba koje su certificirane od strane zrakoplovnih vlasti UK, certifikati fizičkih ili pravnih osoba i za zrakoplove koji se navode u sljedećim propisima ostaju valjani kako bi se omogućila kontinuirana uporaba zrakoplova:

- 1) [Uredba \(EU\) 748/2012](#), Pododjeljak G, točka 21.A.163(c) (Potvrde o ovlaštenom vraćanju u uporabu za proizvode, dijelove ili uređaje)
- 2) [Uredba \(EU\) 1321/2014](#),
 - Dio 145, točka 145.A.75(e) (Potvrde o otpuštanju u uporabu po okončanju održavanja)
 - Dio 145, točka 145.A.75(f) (Potvrde o provjeri plovidbenosti za ELA 1 zrakoplove)
 - Dio M, Pododjeljak F, točka M.A.615(d) (Potvrde o otpuštanju u uporabu nakon obavljenog održavanja)
 - Dio M, Pododjeljak F, točka M.A.615(e) (Potvrde o provjeri plovidbenosti za ELA 1 zrakoplove)
 - Dio M, Pododjeljak G, točka M.A.711(a)(4) ili (b)(1) (Potvrde o provjeri plovidbenosti i njihovo produženje)
 - Dio M, Pododjeljak H, točke M.A.801 (b) 2, 3 and (c) (Potvrde o otpuštanju u uporabu nakon obavljenog održavanja)

Osim toga, predviđeno je priznavanje školovanja pilota i mehaničara u organizacijama za osposobljavanje koje su pod nadzorom britanskih zrakoplovnih vlasti, odnosno onaj dio školovanja (i položenih ispita) koji je obavljen prije samog datuma izlaska.

Svi ostali certifikati izdani od strane britanskih zrakoplovnih vlasti smatrat će se certifikatima treće zemlje.

Osnovna povezanost

Trenutni režim potpune liberalizacije prometnih prava unutar pojedinih država članica bit će ukinut te se zadržava samo određeni dio postojećeg režima na godinu dana (do 20.3.2020.), uz uvjet reciprociteta: prijevoznici koji obavljaju usluge zračnog prijevoza između EU i UK imat će pravo preleta, tehničkog zaustavljanja, te treće i četvrte prometne slobode u redovnom i povremenom prijevozu. Navedene usluge moguće je obavljati i putem komercijalnih sporazuma, zakupa i sl. Države članice svejedno će biti obvezne izdavati UK prijevoznicima odobrenja za letove, uz prethodno dostavljene redove letenja i uz obvezu da prijevoznik posjeduje valjanu operativnu licenciju izdanu u skladu sa propisima UK, koji pak moraju najmanje udovoljavati međunarodnim sigurnosnim standardima.

Prava putnika

Sukladno primjenjivoj [Uredbi 261/2004](#), ista će na putnike biti primjenjiva u slučaju svih letova koji polijeću sa teritorija EU te letova koji završavaju u EU, pod uvjetom da let obavlja prijevoznik Unije.

POMORSKI PROMET⁵

U slučaju izlaska UK iz EU bez prethodnog dogovora, pomorski će promet u međunarodnoj plovidbi biti uređen odredbama međunarodnih konvencija (SOLAS, MARPOL, STCW i ostalih konvencija u okviru Međunarodne pomorske organizacije). Scenarij bez dogovora imat će utjecaj na:

Priznavanje svjedodžbi pomoraca

Sukladno informacijama iz baze podataka Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, trenutno je 671 hrvatski pomorac ukrčan na neki od brodova koji viju zastavu UK. Izlaskom UK iz EU prestat će vrijediti prava, obveze i povlastice na temelju pravne stečevine EU što znači da će prestat i izravno uzajamno priznavanje isprava pomoraca. U slučaju scenarija bez dogovora, Agencija za pomorsku i obalnu zaštitu (engl. *Maritime & Coastguard Agency* - MCA) će kao nadležna institucija za izdavanje svjedodžbi o osposobljenosti pomoraca u UK, nastaviti priznavati sve svjedodžbe o osposobljenosti koje i trenutno priznaje (uključujući one izdane od strane država članica EU i Europskog gospodarskog prostora), te će paralelno pokrenuti postupak za priznavanje britanskih svjedodžbi o osposobljenosti u skladu sa Pravilom I/10 Međunarodne konvencije o standardima izobrazbe, izdavanju svjedodžbi i držanju straže pomoraca (STCW) iz 1978. godine, kako je izmijenjena i dopunjena člankom 16. Direktive 2008/106/EU. Takav postupak zahtjeva prethodni nadzor od strane EK i Europske agencije za sigurnost plovidbe (EMSA). Ukoliko RH odluči priznavati svjedodžbe o osposobljenosti izdane od strane MCA kroz odgovarajući Memorandum o razumijevanju u skladu sa Pravilom I/10 STCW Konvencije, kako je izmijenjena i dopunjena i člankom 16. Direktive 2008/106/EU, takav postupak će se moći provesti tek po donošenju pozitivne odluke EK da se svjedodžbe o osposobljenosti koji su izdane od strane MCA priznaju na EU razini.

Vezano za hrvatske pomorce koji plovo na zastavi UK po pitanju socijalnog osiguranja, nakon izlaska UK iz EU situacija se neće promijeniti i svi pomorci će i dalje po istim pravilima moći predati zahtjev za izuzećem tzv. A1 obrazac i biti i nadalje osigurani u zemlji prebivališta.

Kabotaža i charter djelatnost

Do sada nije bilo nekog interesa za kabotažom brodova UK zastave u Hrvatskoj pa će ove odredbe biti relevantne uglavnom za jahte i to nakon prijelaznog razdoblja. Ukoliko UK napusti EU na nju će se također primjenjivati odredbe iz Pravilnika o uvjetima za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovila sa ili bez posade i pružanje usluge smještaja gostiju na plovilu (Narodne novine, br. 42/17) koji propisuje uvjete za plovne objekte zastave treće države u svrhu obavljanja kabotaže u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru RH u svrhu obavljanja charter djelatnosti. Napominjemo da područje UK uključuje i Gibraltar, Sjevernu Irsku, Kanalske otoke i Otok Man. Shodno tome, plovni objekti koji plovo pod britanskom zastavom tretirati će se kao plovni objekti treće države te će moći obavljati kabotažu uz odobrenje MMPI-a i plaćanje naknade za izdavanje navedenog odobrenja. Također, plovila državne pripadnosti treće države mogu obavljati charter djelatnost uz prethodno ishodenje odobrenja za kabotažu. Charter kompanija sa sjedištem u UK postupati će u skladu s gore navedenim Pravilnikom o uvjetima za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovila sa ili bez posade i pružanje usluge smještaja gostiju na plovilo (Narodne novine, br. 42/17) koje se odnose na kompanije koje nemaju sjedište u EU.

Pravo na povlašteni prijevoz i otočne iskaznica za britanske državljane

Britanski državljani pravo na povlašteni prijevoz moći će ostvariti kao i svi drugi strani državljani, prijavom prebivališta na otocima ili na poluotoku Pelješcu te neće biti u mogućnosti ostvariti pravo na povlašteni prijevoz temeljem prijave boravka i boravkom najmanje 183 dana u jednoj godini na otocima ili poluotoku Pelješcu.

Postoje 92 aktivne otočne iskaznice za osobe (državljanke UK) od čega 47 korisnika ima prebivalište u RH, a ostalih 45 prijavljen boravak duži od 183 dana. Aktivnih iskaznica za vozila ima 26, od čega 15 vlasnika vozila ima prijavljen boravak duži od 183 dana, a nitko prebivalište (dakle 15 osoba ima 26 vozila u vlasništvu). U skladu s navedenim pravo na povlašteni prijevoz izgubiti će 45 korisnika (i 15 vozila) koji imaju prijavljen boravak duži od 183 dana (osim ako ispunjavaju uvjete za prijavu prebivališta).